

Harald mötte "Harald" på Öppet Hus

Den 13 november var det dags för ännu ett Öppet Hus-arrangemang i FFV Aerotechs regi på Industrihuset i Stockholm. Nytt för i år var att den sedvanliga utställningen kompletterats med seminarier om två intressanta ämnen: Optik/optronik/bildbehandling, samt funktionsövervakning i operativ miljö. Cirka 200 inbjudna gäster hann besöka Öppet Hus under dagen.

Syftet med Öppet Hus är att informera kunderna om Aerotechgruppens verksamhet och vidmakthålla eller skapa kontakter mellan kund och leverantör. Att sådana här arrangemang dessutom stärker vi-känslan inom Aerotech, är något som man "får på köpet".

De flesta besökarna kom från Försvarets Materielverk, men även andra intressenter passade på att få veta lite mer om Aerotechs breda verksamhetsområde. Bland alla gäster som Tech-Ins utsända pratade med, var det påfallande många som sa sig ha ett särskilt stort intresse för området optronik.

För seminariernas innehåll svarade FFV Aerotechs egna experter på respektive område. Bengt Kvarnström, verksam inom division Flygteknik, höll föredrag om teknikkedjan optik/optronik/bildbehandling. Thomas Eriksson och Tomas Westin, båda från division GS, visade på några exempel där FFV Aerotech jobbar med funktionsövervakning. Claes Wennerlund, division Avionik, redogjorde för hur funktionsövervakningssystemet i JA37 påverkar underhållsinsatserna ute vid landets flottiljer.

Seminariernas ämnen presenterades också som en del av den utställning som gästerna fick gå runt och titta på. För varje verksamhetsområde fanns representanter från de olika FFV-enheterna på plats, redo att berätta mera.

I matsalen bjöd Aerotech på buffé – ett utmärkt sätt att samtidigt få tillfälle att sätta sig ner med kunderna och prata gemensamma angelägenheter. Mer om Öppet Hus på sidan 7.

Harald Gustafsson arbetar inom Publikationssektionen vid FMVs Normalieavdelnings Förlagsenhet, FMV:FörlagP. Med andra ord håller han på med dokumentationer, typkataloger och liknande verksamhet. Det betyder att han är väl förtrogen med att samarbeta med FFV Aerotech, eftersom det är därifrån han och hans kollegor får underlag till sina publikationer. Harald var en bland många besökare på Öppet Hus, som tyckte att den här typen av arrangemang är en lyckad satsning.

– Det är bra att få en inblick i Aerotechs verksamhet och bli informerad om andra arbetsområden än de man själv håller på med, sa han.

För Harald innebar Öppet Hus dessutom att han fick träffa sin namne: FFV Aerotechs senaste spaningskapsel, Gröne Baronen typ D, som bär smeknamnet "Harald". För föreläsningen av kapseln svarade division Flygteknik, som konstruerat och tillverkat denna FFV-produkt.

Foto: Britt Blom.

Temanumret var bara "första akten"...

I senaste temanumret av Tech-In fick vi träffa ett stort antal människor, som berättade vad de skulle göra om de vore chefer vid FFV Aerotech.

Jag är säker på att många med mig blev imponerade över vilka "dolda chefstalanger" vi har ibland oss.

Temanumret var inte avsett att vara en trevlig engångsföreteelse, som vi bara kan "lägga till handlingarna". Nej, det är nu det intressantaste börjar: Att ta fasta på det som framkom och som kan innebära konkreta förbättringar på vår arbetsplats!

Temanumret "Chef för en dag" gav många nyttiga signaler till oss som är chefer inom det här företaget. Det var slående att se hur vissa saker återkom i flera artiklar och enkätsvar. Ett sådant exempel är att chefen ska bry sig om sina medarbetare, visa intresse och uppskattning, ge beröm och inte bara kritisera. Självklara saker kan det tyckas – men tydligen inte brukat i en sådan omfattning att våra anställda är nöjda på den punkten. Ett annat återkommande exempel var detta med att cheferna ska visa sig ute bland medarbetarna oftare, lyssna till dem och försöka sätta sig in i deras arbetsituation. Här torde många chefers dåliga samvete vakna, för det här är en punkt där vi brister lite till mans.

Visst kan vi skylla på tidsbrist, men efter denna samlade "åthutning" från personalens sida, måste vi nog försöka bättra oss också, om vi ska vara trovärdiga.

På rätt plats

Bland flera andra tankvärda saker, som vi fick ta del av i tidningen, måste jag säga att detta med "rätt man på rätt plats" är en av de viktigaste uppgifterna för en chef.

Vi ska se till att våra medarbetare hamnar på rätt plats, det vill säga i möjligaste mån med sådana arbetsuppgifter som de är bra på och följaktligen gör de bästa arbetsinsatserna med. Det här är ingenting "ouppnåeligt" – det får helt enkelt inte vara det!

Härmed ger jag hela personalen tillåtelse att vänligt, men bestämt, "sparka på" respektive chefer – inklusive mig själv, så att vi kommer igång med denna viktiga bit av personalpolitiken, om vi inte redan har gjort det.

Lättare sagt än gjort

Även om våra "chefer för en dag" visade

Det är ingen storstilad "enmansshow" personalen begär av chefen, utan bara att han ska hälsa på oftare och bry sig om sina medarbetare... Bilden härstammar från början av 80-talet, då Eva Rydberg medverkade i en reklamfilm vid FFV Aerotech Arboga.
Foto: Hans Hedin.

många prov på goda chefsegenskaper, så är jag övertygad om att de samtidigt förstår, att det är lättare att säga hur en chef ska vara, än att vara chef och handla därefter.

Vad jag menar är följande: Om vi ska kunna komma tillrätta med eventuella problem på våra olika arbetsplatser, så krävs det att personalen behandlar sin chef som en medmänniska – inte bara tvärtom.

Ingen blir hjälpt av att det pratas bakom ryggen på honom eller henne, vare sig man är chef eller medarbetare. Vi måste lära oss att tala i klartext med varandra, istället för att göra det med tredje person. Att framföra kritik på ett konstruktivt sätt, är inte det enklaste. Ändå måste vi försöka lära oss den konsten, om vi ska nå någonstans med våra önskemål om förbättringar och förändringar.

Tid för nyårsloften...

Det återstår några veckor fram till årsskiftet, veckor som brukar ha "maxhashtighet" så här års. I nästa nummer av Tech-In, som för övrigt är årets sista, ska vi ge våra chefer en ärlig chans att bemöta det som framkom i "Chef-för-

en-dag-tidningen". Vi ska också erbjuda dem att redan nu avge nyårsloften till sin personal, fortfarande mot bakgrund av det som påtalades i temanumret. Rom byggdes inte på en dag – det är sant, men likväl byggdes den omtalade staden. Men andra ord: Det är dags att "börja bygga", även om det kommer att ta tid, innan vi märker resultatet. Jag ska inte komma undan själv i det här sammanhanget – det ser givetvis redaktören till, eftersom jag är henn chef. Innan jag nu börjar fundera över mitt eget nyårslofte, vill jag dock passa på att säga till henne och all övrig personal, som ser fram emot nästa löftesrika tidning:

Glöm inte bort det här med uppmuntran! Även chefer behöver få lite uppmuntrande kommentarer, inte minst nu när vi ska försöka bättra oss på våra svaga punkter... Tro det om ni vill, men vi är faktiskt alldeles vanliga människor, även när det gäller behov av uppskattning emellanåt.

Nu bildar GS internt råd för att underlätta kvalitetssidan

GS. Ett internt kvalitetsråd kommer inom kort att bildas hos division GS i Östersund. Initiativtagare är Kjell Hjelm vid divisionsstab Kvalitet.

– Tanken är att rådet gemensamt ska jobba med kvalitetsfrågorna, så att de bakas in i det praktiska vardagsarbetet och underlättar hela divisionens verksamhet, säger Kjell.

Kvalitetsrådet ska bestå av Kjell själv, samt kontaktmän – ”underlätare”, som han kallar det – från varje avdelning. De ska träffas ett par gånger i månaden och då särskilt behov uppstår. Av kontaktmännen fordras att de har bred insikt om respektive avdelnings verksamhet.

De ämnen som kvalitetsrådet kommer att behandla är exempelvis aktuella produkter, avsaknad av rutiner, felaktiga rutiner, samarbete mellan de olika avdelningarna med mera.

Konkreta kvalitetsfrågor av större vikt ska behandlas vid divisionens ledningsmöte.

– Det sistnämnda är nog så viktigt med tanke på att vi vill kunna ”lyfta upp” eventuella kvalitetsproblem på samma nivå som det viktiga ekonomiarbetet, säger Kjell.

Å snart han fått in förslag på representanter från de olika avdelningarna kommer kvalitetsrådet att börja jobba.

– Bland de viktigaste frågorna vi har att ta itu med är samarbetet mellan avdelningarna och den inverkan det har på de produkter vi lämnar ifrån oss, förklarar Kjell.

– Jag är väl medveten om att pratet om kvalitet kan få folk att rygga lite, därför att de associerar till krångliga regler och extra besvär. Med hjälp av kvalitetsrådets arbete ska vi försöka visa att det istället handlar om en naturlig del av divisionens verksamhet, som – rätt hanterat – betyder stora fördelar i och med att verksamheten underlättas, avslutar han.

Kjell Hjelm är initiativtagare till det kvalitetsråd som kommer att bildas inom division GS inom kort.

– Vi ska bland annat titta närmare på hur företagets Kvalitetshandbok kan tillämpas hos oss, säger Kjell. Foto: Britt Blom.

Håkan delar upp kvalitet i tre lika viktiga områden

FLYGTEKNIK. Vad menas med kvalitet? Svaret är enkelt, enligt Håkan Gustafsson, som är ansvarig för att division Flygteknik följer FFV Aerotechs kvalitetspolicy:

– Kvalitet är nämligen det som gör kunden helt och hållet belåten, säger han.

Vad som är grunden för företagets kvalitetspolicy torde de flesta känna till vid det här laget:

”Vi ska leverera varor och tjänster, som till ett konkurrenskraftigt pris i alla delar uppfyller våra kunders krav och förväntningar.”

– Det finns olika kvaliteter inom detta övergripande kvalitetsbegrepp, menar Håkan och visar på tre typer som klart kan urskiljas:

- **Konstruktionskvalitet**
- **Produktionskvalitet**
- **Servicekvalitet**

– Konstruktionskvalitet pekar på den prestanda vi bygger in i våra produkter, en kvalitet som kostar pengar. Ju högre prestanda, ju dyrare tillverkning, eller överfört till underhåll: Ju djupare underhåll vi specificerar, desto dyrare blir underhållet. Här gäller det att känna till våra kunders krav och förväntningar, så att vi kan stämma av pris och prestanda, säger Håkan. Mot vår huvudkund Försvarets Materielverk är vi ganska duktiga på det här området, menar Håkan och tillägger:

– Därmed inte sagt att vi inte kan bli ännu bättre.

Håkan Gustafsson vill gärna dela med sig av sin ”tredelade” syn på kvalitetsbegreppet. Alla tre delarna ska värderas på samma sätt – först då blir kunden nöjd och belåten.

Foto: Benny Aretun.

Produktionen

Han går vidare till nästa punkt på listan: Produktionskvalitet.

– Man brukar säga att det är när produkten produceras i överensstämmelse med specifikation. Det gäller alltså att producera med så små omarbets- och kassationskostnader som möjligt. Därmed minskar även kontrollkostnaderna. Produktionskvaliteten kännetecknas just av att ju högre kvalitet, desto lägre kostnad får vi, säger Håkan.

Det här med service

Servicekvalitet då – vad är det?

– Jo, det handlar om relationer mellan oss själva inom företaget och mellan oss och våra kunder. Det är ett område som vi varit dåliga på. Det är här det kommer in sådant som uppträdande, förmåga att hålla ingångna avtal, till exempel leveranstider, sammanträdestider och så vidare, förklarar Håkan och avslutar:

– En viss attitydsförändring har skett, men fortfarande finns mycket att göra. Glöm inte bort de avslutande orden i företagets gemensamma kvalitetspolicy: ”Vår kvalitet ska för kunden framstå som ett motiv för att anlita just oss.” Det gäller även för vår servicekvalitet.

Benny Aretun

Säkerhetschefen har ordet:

”Säkerhetsskyddet måste komma in tidigt och bli en naturlig del av planläggningen”

I supermakternas kamp och vakthållning om teknologin är FFV Aerotech utan tvekan ett givet intresseområde.

Öst eller väst spelar ingen roll – det är bara motiven bakom de båda parternas intresse som är olika.

Genom två tidigare artiklar i Tech-In (nummer 10 och 11), har jag sökt påvisa vilka oerhörda resurser de båda supermakterna satsar i detta avseende.

Nu vill jag avsluta med att tala om vilka konsekvenser teknologikampen bör få för vårt säkerhetsskydd.

FFV Aerotechs betydelsefulla roll för rikets försvar, samt vårt högteknologiska kunnande är obestridligt. När det gäller supermakternas kamp om teknologin innebär detta konkret att riskerna ökar för

- försök till infiltration (=innästling)
- försök till ”värkning” av medarbetare
- förberedelse för sabotage
- försök till stöld av högteknologiska produkter
- försök till provocering för att testa vår beredskap och vårt säkerhetsskydd

- orimliga kontrollkrav förknippade med teknik som vi är beroende av.

Villkoren för att på alla sätt skydda försvarssekretessen är givna. Den delen kontrolleras noggrant av ansvariga myndigheter. Med hänsyn till konkurrens och förtroende hos våra samarbetspartners, kunder och leverantörer är det minst lika viktigt att vi är lika noggranna med företagets egen sekretess och produktionskapacitet. Ytterst är det ju fråga om att kunna behålla det förtroende vi har och samtidigt vidareutvecklas som företag!

Fordrar samverkan

Säkerhetsskyddets omfattning och innehåll måste avspegla de förhållanden jag talat om här och i tidigare artiklar. De åtgärder vi vidtar ska balanseras mot de skador som kan bli följden, ifall det eller det säkerhetshotet skulle bli verklighet. Var och en av oss har sitt specifika säkerhetsansvar. Från Säkerhetstjänstens sida har vi genom fortlöpande utbildnings- och informationsarbete om säkerhetsfrågor, målsättningen att höja medvetandnivån på alla nivåer inom företaget.

Ytterligare åtgärder är på gång för att förbättra infiltrations- och tillträdeskyddet. Sekretesskyddet i allmänhet – och inom ADB-området i synnerhet – är ständigt aktuellt. Arbetet med att se

över säkerhetsrutinerna på de här områdena, måste med andra ord alltid pågå i vår vardagstillvaro.

Men för att vårt säkerhetsskydd ska bli så effektivt som möjligt fordras samverkan på ALLA nivåer. Säkerhetstjänstens ambition är att skapa bra samverkansformer med alla enheter inom företaget och hålla sig väl informerad om varje aktuell hotbild.

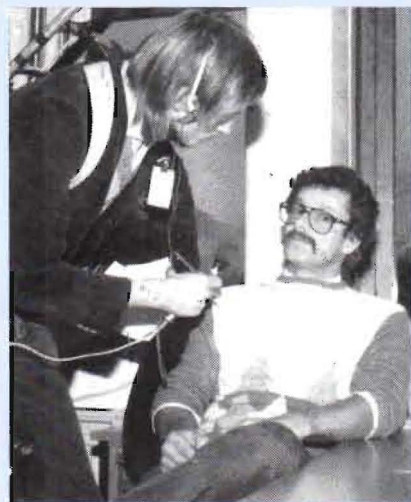
Förebyggande insatser

I detta sammanhang känns det angeläget att understryka vikten av förebyggande insatser. Det betyder bland annat att Säkerhetstjänsten bör få tillfälle att medverka som rådgivare i ett tidigt skede då olika projekt ska planläggas. Erfarenheterna visar att det alltid finns någon form av säkerhetsskydd som måste beaktas. Det är som regel dyrare att reparera skador än att förhindra att de överhuvudtaget uppstår. Detta gäller även inom området säkerhetsskydd. Jag vill därför avsluta med följande vädjan: Låt säkerhetsaspekterna bli en obligatorisk och naturlig del av all planläggning och låt Säkerhetstjänsten få chansen att i ett så tidigt skede som möjligt lämna synpunkter, råd och anvisningar!

Sigvard Larsson
Säkerhetschef

Lokalradion i Jämtland gästade pratglada FFV:are i Östersund

GS. Utanför huset: En bil från Radio Jämtland med sändningsutrustning.

Inuti huset: En reporter vid namn Dan Gerell med utrustning på ryggen, hörlurar och med en mikrofon i högsta hugg.

Det var de yttre förutsättningarna när Radio Jämtland besökte division GS för en tid sedan. Programmet, som sändes direkt, bestod av att ett antal GS-are pratade om vad de ar-

betade med, hur de trivdes, och annat.

Och så fick de önska sig en skiva. Den som höll i trådarna (ja inte radiotrådarna förstas) var Karl-Erik Strindlund. Under det att skivorna spelades skedde snabba förflyttningar inom huset till nästa intervjuoffer.

Tiotalet intervjuer hann han med, Dan Gerell. Hur tyckte då initiativtagaren Karl-Erik att det hela gick? – Jo tack, det gick bra, tycker jag. Det är alltid roligt med en direktsändning, men det var ingen som föll ur ramen så att säga, säger han.

Hans Brännström

◀ *Lars-Eje Johansson pratar konsulting med Radio Jämtlands reporter Dan Gerell. Foto: Hans Brännström.*

”Ambassadörer” på F15

FLYGTEKNIK. Vara beredda att både ställa och svara på frågor, utbyta erfarenheter, ja vara lite av ”ambassadörer” för FFV Aerotech och division Flygteknik.

Det var kravet på medarbetarna från Apparat Produktion, när de stod inför avfärden till F15 i Söderhamn för en tid sedan. Genom att dela upp sina medarbetare i två resomgångar behövde chefen Göran Ström bara utnyttja två dagar i september, för att så gott som hela hans personalstyrka skulle få göra ett värdefullt förbandsbesök. Resorna skedde med flygvapnets transportflygplan Hercules – bara det en upplevelse för många.

Spända resenärer från Apparat Produktion har bänkat sig i Hercules för avfärd till F15 i Söderhamn. Bara resan var säkerligen en upplevelse för många i gänget. Foto: Benny Aretun.

Med på resorna fanns också Arne Jirsved, ansvarig för FFV Aerotechs mobiliseringsplan och stationerad vid F10 i Ängelholm. Uppläggningsprogrammet var likadant för båda resgängen: Avfärden skedde tidigt på respektive morgon från SAAB-SCANIAS flygterminal. Efter 50 minuters resa med stora, trygga Hercules, var det dags för landning i Söderhamn. Först blev det rundtur med buss runt F15-området, sedan samlades man i matsalen för kaffe.

Flottiljdirektör och tillika teknisk chef Bertil Moberger hälsade besökarna välkomna, innan han övergick till att berätta om flottiljens historia fram till dagsläget. Idag är F15 en arbetsplats för både militär och civil arbetskraft, som totalt omfattar en styrka på 800 personer. Han berättade också om flot-

tiljens organisation och divisioner, samt kopplingen till Överbefälhavaren, ÖB. Bertil Moberger avslutade sitt anförande med att beskriva ”främre och bakre underhållsnivåerna”, det vill säga vilka underhållsinsatser flottiljen får hjälp med utifrån och vilka insatser de gör vid sin egen verkstad.

Fler genomgångar

Kapten Mats Björndahl talade om bataljons-, stabs- och verkstadskompaniets betjäningssuppgift i såväl fred som krig.

Därefter tog Arne Jirsved vid och orienterade om FFV Aerotechs mobiliserings- och krigsplanläggning, utdrag från den skrivelse och de direktiv företaget fått från Försvarets Materielverk

angående detta, samt hur FFV Aerotech ska fungera som verkstadsförband, dess ledning och uppbyggnad i händelse av krig.

Livliga diskussioner

Efter lunch avslutades dagarna med studiebesök på några av flottiljens verkstadsenheter. Och nu blev det fart på besökarna från Apparatavdelningen! Det fanns massor att prata om och diskutera med förbandspersonalen, frågor och svar avlöste varandra, man pratade om gemensamma underhållsangelägenheter och problem, verkstadsuppbyggnad och mycket annat.

I samband med avslutningen på dag nummer två överlämnade Göran Ström en gåva till F15, som ett tack och ett mindre från cirka 170 nöjda gäster från division Flygteknik.

– Några dagar senare kom ett personligt brev från F15:s tekniske chef Bertil Moberger med följande ordalydelse:

”Hej! Ett hjärtligt tack för den storstilade och förgyllda gåvan från FFV Aerotech vid Ert besök här. Den var verkligen ett trevligt och annorlunda minne från ett par dagar som F15 upplevde mycket positivt. Från många håll har jag erfart hur F15-personal uppskattade att få visa sin verksamhet och materiel för kunniga och intresserade besökare.

Det var roligt och inspirerande att ha Er här och jag hoppas att vi får anledning att träffas i liknande sammanhang fler gånger.”

Bättre bevis än så här kan man väl inte få på att ”ambassadörerna” lyckades med sin uppgift?

Benny Aretun

Här är det fråga om helheten – inte bara den enskilda apparaten, som gästerna från Flygteknik är vana vid att se i vanliga fall. Foto: Benny Aretun.

FLYGTEKNIK. Störkapslarnas användningsområde, flygplan- eller helikopterplacering, manöverenheter och testutrustningar. Ja, det var något av det Philips Elektronikindustrier AB berättade om under ett besök vid avdelning Tillverkning i slutet av september.

Det var Maths Backeröd, chef för avdelning Tillverkning, som tillsammans med Leif Larsson och Robert Regnell, båda inköpare vid avdelning Försvarselektronik inom Philips Elektronikindustrier AB, planerade och genomförde informationen. Målgrupp var de anställda som idag arbetar med kapseltillverkningen inom division Flygteknik.

- Vi vill öka motivationen och bibehålla vår höga kvalitet, vilken har varit avgörande för vårt fortsatta arbete inom området. Vi vill också informera om hur slutanvändaren arbetar med produkten, förklarade Maths och fortsatte:
- Att få vår kund att själv tala om detta förstärker naturligtvis sanningshalten

i vad vi själva inom ledningsgruppen vet om produkten.

Viktig information

Genomgången, som tog cirka en timme, började med att Leif Larsson gick igenom kapslarnas slutmontering och provning vid fabriken i Järfälla. Robert Regnell kompletterade med flygplan- och helikopterappliceringen och kapslarnas arbetssätt inom IR- och radaravdelningsområdet.

Philips representanter avslutade med att visa nuvarande och framtida kundstruktur, samt en videotape om produkterna – en spegling av gammal och modern teknik inom området störning. Efter genomgången tackade Maths de båda gästerna och sina egna medarbetare, som med stort intresse tagit del av informationen.

- Det måste vara rätt att informera vår arbetskraft på det här sättet. Vi vet ju att vi under relativt lång tid kommer att fortsätta arbeta med den här produkten, sammanfattade han.

Benny Aretun

Leif Larsson, th, och Robert Regnell från Philips Elektronikindustrier AB, gick tillsammans igenom det kapselprogram som företaget har framför sig på världsmarknaden. Ett 30-tal medarbetare från Tillverkningsavdelningen, som arbetar just med de här kapseltyperna, lyssnade intresserat.
Foto: Benny Aretun

Konferensdagar med säkerhetsmateriel i centrum

FLYGTEKNIK. Ett 40-tal personer samlades nyligen till en säkerhetsmaterielkonferens vid FFV Aerotech i Linköping. Temat var materielredovisning och inrymde åtskilliga intressanta frågor. Konferensen riktade sig till dem som jobbar med säkerhetsmateriel inom såväl flygvapnet, armén och marinen som inom Försvarets Materielverk. För programuppläggningsen svarade division Flygteknik med Arne Lilja i spetsen.

Vi vill ge en vacker ros till Ola Bergström, Anläggningsservice, som har fixat så att det antligen är en behaglig temperatur hos oss.

”Vi på Konstruktionskontoret”

Hur är fördelningen mellan förebyggande och avhjälpanande underhåll på området säkerhetsmateriel? Vilka fel är mest frekventa? Vilka trender och tendenser kan utläsas av den statistik som tagits fram utifrån förbandens materielrapportering? Hur ser framtidens flyghjälm ut och hur ska framtidens flygförare utrustas för att vara skyddade i och utanför flygplanet?

Listan på frågor som diskuterades vid säkerhetsmaterielkonferensen skulle kunna göras ännu längre, men så var det ju också ”rätt folk”, som sammanstrålade vid division Flygteknik, det vill säga människor som har ett starkt gemensamt intresse för den här viktiga delen av området flygsäkerhet.

Inbjudna var nämligen säkmatverkmästare från samtliga flygflottiljer samt arméns flygkompanier och marinens helikopterdivisioner och även underhålls- och sakbyråpersonal från Försvarets Materielverk.

Nöjda deltagare

Konferensen anordnades på uppdrag av FMV:FuhDF genom Stig Hjulström vid Flygplanssektionen inom FMVs Driftbyrå på Underhållsavdelningen för Flygmateriel. Arne Lilja, som är teknisk ansvarig för säkerhetsmaterielverksamheten inom

Flygtekniks Tillverkningsavdelning, har arrangerat många liknande konferenser genom årens lopp.

- Jag vill ge både FFV Aerotech och förbandens personal en eloge för det fint genomförda programmet. Det har varit både ett tagande och ett givande, vilket är en stor tillgång, men också en förutsättning för att hålla säkerhetsmaterielfrågorna levande, säger Stig Einerth, ansvarig för bland annat personfällskärmar inom Arméflygsektionen vid FMVs Flygplanavdelning på Huvudavdelningen för Flygmateriel, FMV:FlygFLB.

Raul Högberg, verksam inom samma avdelnings Flygsäkerhetsmaterielsektion, FMV:FlygFL3, har också positiva erfarenheter av dagarna i Linköping:

- Det fungerade alldeles utmärkt. Speciellt arrangemangen runt omkring. Samhörighet, intresse för säkerhetsmaterielens underhåll och utveckling, har förstärkt samarbetsformerna tvärs igenom hela arbetsfältet. Just samarbetsformerna är viktiga för alla som arbetar inom det här området, säger han.

För personalen från 37-förbanden förlängdes konferensen med två dagar till, som ägnades åt genomgång av personfällskärm till flygplan 37, Fask 53 B.

En kundträff som verkligen uppskattas

Årets Öppet Hus för Aerotech-gruppens kunder blev en angenäm upplevelse för såväl besökare som arrangörer. Från klockan 12.00 fram till sena eftermiddagen strömmade folk in och ut, tog del av utställningen, lyssnade till föredrag, åt en bit mat och träffade gamla bekanta eller knöt nya kontakter.

Bland gästerna fanns Generalmajor Gunnar Lindquist, chef för Huvudavdelningen för Flygmateriel inom FMV. Vi frågade honom vilka förväntningar han har på FFV Aerotech och svaret kom direkt: – Att ni ska utgöra den underhållsresurs som flygvapnet kräver med hög kvalitet och till rimliga kostnader, samt att ni ska stödja oss i materieluppföljningen och vara konsulter inom andra tekniska områden, förklarade han. Fler Öppet Hus-röster:

Lars Henrik Ågren har, sedan JAS-projektet startade, arbetat med teknisk uppföljning och specifikation inom projektgrupp JAS, FMV:PgJAS.

– Något som har fångat mitt intresse här på årets "Öppet Hus" är bland annat bildbehandling och optronik, områden med hög utvecklingspotential, sa han.

– Inom FMV måste vi hela tiden ta del av de tekniska framstegen för att med sikte på framtiden kunna rätta vår planering efter utvecklingen.

– Som adjungerad medlem i KG Ergo, forskningsinstitutens biotekniska kontrollgrupp, är jag även intresserad av de ergonomiska aspekterna, och hur förarna kan få hjälp av den nya tekniken på bildområdet för att fatta sina beslut.

Rune Andersson arbetar med drivsystem för robotar inom Robotavdelningens Teknikbyrå vid Försvarets Materielverk, FMV:RobotTF. Även Rune har tagit del av division GS utveckling av motåtgärder mot EMP, elektromagnetisk puls vid kärnexplosion.

– EMP är aktuellt i många sammanhang, och inom kort kommer vi inom FMV att ordna en temadag kring det ämnet, berättade han.

– Bland det övriga utbudet här på "Öppet Hus" berör optik, optronik och bildbehandling i högsta grad robotområdet. Men det är en nisch jag personligen inte arbetar med.

Runes nisch är istället robotarnas turbojet- och raketmotorer. Därför tog han tillfället i akt att diskutera gemensamma frågor med bland andra Arne Tell vid Motordivisionen inom FFV Aerotech.

Arne Tell från FFV Aerotech, tv, och Arne Höglind från Flygmotorbyråns Motorsektion 2 har mer än namnet gemensamt. Båda arbetar de bland annat med RM9-motorn i skolflygplan SK60.

– Jag har arbetat med RM9-avtalet för FMVs räkning. Det har nu löpt i ett år, och inom kort ska vi samlas till ett första uppföljningsmöte i Arboga, berättade Arne Höglind.

– Produktavtalen blir alltmer omfattande, och fick jag önska mig något, vore det mer konstruktionsnära kompetens hos er för utveckling av den kvalificerade utrustningen. Och en sak till – FFV Aerotech kunde ligga närmare Stockholm!

Generalmajor Helge Gard, chef för FMVs Huvudavdelning för Armémateriel, tog del av Öppet Hus-utställningen tillsammans med Bengt Nilsson, stab PR och Information. På frågan om FFV Aerotech skulle kunna göra mer för armésidan än vi gör idag, svarade Helge Gard:

– Jag tror inte att ni missar något i er marknadsföring mot oss, möjligtvis på området materialteknik. Det är visserligen känt bland vissa delar av armén vad ni har att erbjuda inom det området, men det skulle kanske kunna utnyttjas mera om ni marknadsförde er lite bredare.

Staffan Köhlmark arbetar med driftsystem inom FMVs Driftbyrå på Underhållsavdelningen för Flygmateriel, FMV:FuhDS. Det innebär att han bland annat jobbar med den kalendertidsbundna materielens driftuppföljning, felutfall med mera.

– Jag är speciellt intresserad av vad ni har att komma med på optronikområdet, inte för att det direkt ingår i mitt nuvarande jobb, utan mera av eget intresse. Optronik är ju något som kommer mer och mer även på flygmaterielsidan, till exempel i flygplan, där optroniken används istället för kabeldragningar, sa han.

Det hängde på snöret i "Rep-mästerskapet"

MOTOR. Förväntansfulla och nervösa anlände femton "orienterare" en septemberkväll till AOK-stugan.

Med utgångspunkt från Arbogas orienterarnäste hade nybörjarna tänkt sig ett internt mästerskap på "rep-verkstan".

De som ville fick karta och kompass. Och det ville alla, trots att det kostade dem tjuugo kronor inklusive fika. Men så handlade det också om rena "blåbär"!

Efter en kort uppvärmning släpptes nervknippena iväg med en minuts mellanrum. Vid passerkontrollen efter halva sträckan väntade publiken.

Först anlände Gunnar Arvidsson med startnummer elva. Vilt påhejad av familjen upptäckte han, att kontrollen hade nummer åtta istället för sju.

Det blev till att vända om, för att fem minuter senare på nytt träda fram inför publiken. Men då hade familjens hejarop övergått till beska kommentarer!

Senare förklarade Gunnar, att han inte ville oroa familjen i onödan och låta dem vänta för länge. Det var

alltså enbart för att visa upp sig, som han sprang till åttonde kontrollen först!?

I fortsättningen gick det emellertid klockrent, och i mål stod Gunnar som segrare.

Siste man ut, Olof Eriksson, blev andre man i mål. På tredje plats hamnade en tung konkurrent till de båda, 1000-oddsaren Hans Hedlund.

Utanför AOK-stugan studerar Gunnar Arvidsson, blivande segrare i Rep-mästerskapet, kartan över tävlingsterrängen. Bakom honom står tävlingsarrangören, Mikael Boström. Kanske gör han en sista kontroll av, att det var rätt sida han rev ut ur sin gamla Skol-Atlas?

Foto: Thomas Nordman.

Och flyttlassen rullar vidare...

SERVICE. Just nu pågår stora omflyttningar och renoveringsarbeten hos FFV Aerotech Linköping. Fackorganisationerna har flyttat till fina lokaler i den gamla smedjan. I T-huset (T står för tekniker) har man påbörjat den riktigt stora flyttkarusellen. För några veckor sedan flyttade exempelvis den 14-manna starka tekniska personalen för Plast och Gummi, samt Säkerhetsmateriel inom Tillverkningsavdelningen ut från T-huset och in i en totalrenoverad före detta Transmissionsbarack. På bilden ser vi gamla By 60, en annan barack, som flyttats från "stenkällaren" upp till gräsmattan utanför T-huset. Den byggs till och ska slutligen omfatta 300 kvadratmeter. Där hittar vi efter den 12 januari 1987 hela administrationsgruppen inom avdelning Flygplan. Ett konferensrum för cirka tio personer kommer att iordningsställas i samma byggnad.

Ann Wilson, text och foto

GRATTIS!

50 år

29 december Karl-Henry Askrot, AR68

14 december Ingemar Vilnersson, FCTF Linköping

TACK

Tack för all uppvaktning på min 60-årsdag.

K-E C, FF78

Tech-In

Adress: FFV Aerotech, CO
732 81 Arboga
Telefon: 0589-818 59

Ansvarig utgivare: Per-Åke Dahlström, CO
Redaktör: Britt Blom, CO

Divisionsombud: Motor och Avionik:
Anne Allard, AA23
Service: Ann Wilson, SC70
Flygteknik: Benny Aretun, FL17
GS: Hans Brännström, GP30
Export: Britt Blom, CO

Redaktionsråd: Ansvarig utgivare
Redaktör
Samtliga divisionsombud
Roger Thelénus, FCTF Arboga
Conny Petersson, SF Linköping
Hans Brännström, FCTF Östersund